



Satu Koutaniemi

LUONTOKUVALAINAAMO

Selvitys luontokuvalainaaon perustamiseksi Kuusamon kaupunginkirjastoon

LUONTOKUVALAINAAMO

Selvitys luontokuvaalainaaamon perustamiseksi Kuusamon kaupunginkirjastoon

Satu Koutaniemi
Opinnäytetyö
Syksy 2012
Kirjasto- ja tietopalvelu
Oulun seudun
ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

Tekijä: Satu Koutaniemi

Opinnäytetyön nimi: Luontokuvailaamo: Selvitys luontokuvailaamon perustamiseksi Kuusamon kaupunginkirjastoon

Työn ohjaaja: Mira Jurvansuu

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2012

Sivumäärä: 45 + 3

Opinnäytetyön aiheena on Luontokuvailaamo: Selvitys luontokuvailaamon perustamiseksi Kuusamon kaupunginkirjastoon. Työn tarkoituksena on muodostaa luontokuvakokoelma ja tehdä selvitys asioista, jotta luontokuvailaamo voidaan perustaa. Selvitystä vaativia asioita ovat muun muassa valokuviiin liittyvät tekijänoikeudet, luontokuvailaamon sijoittamiseen ja – tiloihin liittyvät asiat, resurssit ja markkinointi.

Luontokuvakokoelman muodostaisivat Kuusamossa järjestettävän Nature Photo -tapahtumaan osallistuneet valokuvat. Luontokuvailaamo tulee sijaitsemaan Kuusamon kaupunginkirjaston yhteydessä. Luontokuvien lainaaminen tulee tapahtumaan kirjastokortilla ja sen on tarkoitus olla maksutonta. Luontokuvia lainaava kirjasto olisi ensimmäinen laatuaan Suomessa eli kyseessä on aivan uudenlainen palvelumuoto. Työn tavoitteiden saavuttamiseksi hyödynnettiin laadullisen tutkimustyön menetelmiä, muun muassa eri henkilöiden haastatteluja.

Luontokuvakokoelmaan saatiin yhteensä yhdeksäntoista valokuvaa ja ne ovat kuudentoista eri valokuvaajan ottamia. Niiden aiheina ovat maisemat, linnut ja eläimet sekä manipuloidut, niin sanotut ”luovan sarjan” kuvat. Tässä työssä tehtiin kattava selvitys huomioon otettavista asioista luontokuvailaamon perustamista varten.

Tämän työn puitteissa on laadittu hankehakemus ja haettu ELY-keskukselta hankerahaa luontokuvailaamon perustamiseksi.

Asiasanat: Kuusamo, kirjastot, luontovalokuvat, luonto - - virkistyskäyttö, lainaustoiminta, taidelainaamot

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Library and Information Services

Author: Satu Koutaniemi

Title of thesis: Luontokuvaalainnaamo: Selvitys luontokuvaalainnaamon perustamiseksi Kuusamon kaupunginkirjastoon

Supervisor: Mira Jurvansuu

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2012

Number of pages: 45 + 3

The subject of this thesis is Nature photo library: To make a report for the establishment of a nature photo library in Kuusamo City Library. The purpose of this thesis is to achieve a nature photo collection and to report on things that the nature photo library can make possible. For example, copyrights of the photographs, placing and making room for a nature photo library, resources and marketing.

The nature photo collection will be an accumulation of photographs from Kuusamo Nature Photo Festival competitions. Loaning the nature photos will be possible with a library card and free of charge. A library collection for loaning nature photos will be the first of its kind in Finland. Qualitative methods, for example interviews, are used to achieve the aim of this work.

Nature photo collection consists of nineteen photographs taken by sixteen different photographers. Themes of the photographs are landscapes, birds, wild animals and so called "creative series" pictures. The achievement of the report was to establish the nature photo library.

The purpose was to apply for a petition to get project money from the ELY Centre.

Keywords: Kuusamo, libraries, nature photos, nature - - recreational use, lending, art rental shop

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	6
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN KUVAUS	8
3 TAIDE JA KULTTUURI KIRJASTOISSA	10
3.1 Kuusamon kaupunginkirjasto	12
3.2 Suomalaisen valo- ja luontokuvauksen historiaa	13
3.3 Kuusamon Nature Photo -tapahtuma	16
3.4 Taidelainaamojen toiminnan kuvaus.....	18
3.5 Haastattelu Pyhäjoen kirjaston taidelainaamossa.....	19
3.6 Kirjastojen hankerahoitus.....	21
4 LUONTOKUVALAINAAMON MUODOSTUMINEN	24
4.1 Luontokuvakokoelman muodostuminen.....	24
4.1.1 Asiakkaat	26
4.1.2 Valokuvien luettelointi, korvaushinta ja pakkausmateriaali	27
4.2 Tekijänoikeudet.....	28
4.3 Tilat ja kokoelman sijoittuminen	28
4.4 Resurssit.....	30
4.5 Kysely luontovalokuvaajille	32
4.6 Luontokuvalainaamon imago matkailupitäjälle.....	33
4.6.1 Luontokuvakokoelman markkinointi	33
4.6.2 Yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa	34
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	36
6 POHDINTA.....	39
LÄHTEET	42
LIITTEET	46

1 JOHDANTO

Ollessani työharjoittelussa Kuusamon kaupunginkirjastossa syksyllä 2011 idea luontokuvien lainaamisesta oli jo erään työntekijän taholta keksitty. Ideaa pidettiin hyvänä, mutta tuolloin asiaan ei paneuduttu sen kummemmin, vaan se jäi odottamaan parempia aikoja. Kun opinnäytetyön tekemisen ajankohta lähestyi keväällä 2012, päätin ottaa yhteyttä tuttuun kirjastoon saadakseni mahdollisen aiheen työlleni. Kirjaston henkilökunta oli etukäteen miettinyt, mikä olisi heille ajankohtainen ja tarpeellinen aihe toteutettavaksi opinnäytetyön muodossa. Esiin nousi uuden palvelun luominen eli luontokuvien lainaaminen.

Lainattavan kokoelman perustana on Kuusamossa järjestettävän luontokuvatapahtuman, Nature Photon, valokuvat. Lähtökohtana on halu saada korkeatasoiset luontovalokuvat uudelleen hyötykäyttöön luontokuva lainaamon muodossa, nykyisen varastoinnin sijaan. Luontokuvien lainaaminen on ainutlaatuista, koska yksikään taidelainaamo Suomessa ei ole erikoistunut luontokuvien lainaamiseen. Lisäksi luontokuvien lainaaminen sopii luontomatkailukaupunkina laajalti tunnetulle Kuusamolle erittäin hyvin.

Taidelainaamatoiminta Suomessa on jo verrattain tuttua, taidelainaamoja toimii tälläkin hetkellä useita kymmeniä ympäri Suomen. Taidelainaamosta voi pientä kuukausimaksua vastaan vuokrata taideteoksen kotiinsa tai yritykseensä.

Taidelainaamot lainaavat asiakkailleen pääsääntöisesti maalaustaidetta, mutta lainattavana on myös grafiikkaa, veistoksia ja valokuvia. (Taidelainaamot.fi 2012a, hakupäivä 2.8.2012.) Pyhäjoella sijaitsee maamme toistaiseksi ainoa kunnallinen, kirjaston yhteydessä oleva taidelainaamo. Siellä teosten lainaaminen tapahtuu kirjastokortilla ja se on maksutonta.

Tämän työn tavoitteena on tehdä kattava selvitystyö, jonka perusteella on tarkoitus aloittaa luontokuvien lainaaminen Kuusamon kaupunginkirjastossa. Lainaaminen tulee tapahtumaan kirjastokortilla, kuten muunkin kirjaston aineiston lainaaminen. Luontokuvien lainaamisen on tarkoitus olla maksutonta.

Opinnäytetyöni on toiminnallinen kehittämistehtävä ja siinä hyödynnetään laadullisen tutkimustyön menetelmiä. Tutkimusmenetelminä ovat vierailut, henkilökohtaiset haastattelut ja sähköpostit. Henkilökohtaisten haastatteluiden avulla on tarkoitus saada vastauksia moniin kysymyksiin, mitkä pitää ottaa huomioon, ennen kuin luontokuvailaamo voidaan konkreettisesti perustaa. Lisäksi sähköpostit ja haastattelut tuovat lisää lähdemateriaalia työlle, sillä varsinaisesti luontokuvailaamo käsittävää materiaalia ei suoraan ole olemassa. Taidelainaamotoiminnasta löytyy jonkin verran aineistoa työtä varten, mutta sitä täytyy soveltaa, jotta näkökulma sopisi nimenomaan luontokuvien lainaamiseen.

Teoriaosuudessa kerron kulttuurin asemasta ja tärkeydestä kirjastojen näkökulmasta. Työssä valotetaan, millainen rooli taiteella on yleisissä kirjastoissa. Kerron myös luontokuvauksen ja taidelainaamojen historiasta sekä hankerahoituksen merkityksestä kirjastoille. Tekijänoikeuksien selvittämiseksi valokuvaajilta kysytään suostumukset heidän valokuviansa lainaamiseksi sekä haastatellaan Pyhäjoen kirjaston taidelainaamotoiminnasta vastaavia henkilöitä. Työn ydin on varsinainen selvitysosio eli perustamiseen tarvittavien tietojen hankkiminen luontokuvailaamo varten. Tähän kuuluvat muun muassa luontokuvakokoelman muodostumiseen liittyvät asiat, luontokuvailaamon tilat, suostumukset valokuvien lainaamiseksi, tekijänoikeudet, tarvittavat resurssit sekä lainaamon markkinointi.

Kuusamon kirjaston työ luontokuvailaamo perustettaessa helpottuu, kun aloitukseen liittyvät asiat ovat etukäteen selvitetty. Kirjastojen henkilökunta on nykyisin niin työllistettyä, että laajamittaisiin selvityksiin ei liikene aikaa. Tämän selvityksen perusteella haettiin hankerahaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta luontokuvailaamon perustamista varten.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN KUVAUS

Opinnäytetyön tilaajana on Kuusamon kaupunginkirjasto. Opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä selvitys siitä, minkälaisia käytännön asioita tulee ottaa huomioon, jotta luontokuvaalainamo voidaan perustaa. Selvitettävät asiat ovat olennainen osa opinnäytetyötä ja ne tullaan esittämään tämän työn loppupuolella.

Tätä työtä voitaisiin kutsua myös tutkimustehtävän nimellä, koska varsinaista ”tutkimusongelmaa” ei voida nimetä. Selvityksen tekemisessä hyödynnetään laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran mukaan laadulliselle tutkimukselle on ominaista muun muassa se, että tutkittavien näkökulmat pääsevät esille ja apuna käytetäänkin usein esimerkiksi haastatteluja. Tyypillistä on myös se, että tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimuksen edetessä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 126, 164.)

Haastatteluiden etuina voidaan pitää sitä, että aineiston keruu on joustavaa. Koska tämän työn aihepiiriä ei tiettävästi ole kartoitettu, vastausten suuntia on vaikea ennustaa. Henkilökohtaisesti haastatteleamalla on myös mahdollisuus selvittää saatuja vastauksia ja tehdä tarpeen vaatiessa lisäkysymyksiä. Eräs haastattelun hyvistä puolista on myös se, että haastateltavat voidaan tavoittaa myöhemminkin. (Hirsjärvi ym 2009, 205, 206.)

Tässä opinnäytetyössä hyödynnetään sähköpostiviestintää, tutustumiskäyntejä ja henkilökohtaisia haastatteluja selvitettävien asioiden ratkaisemiseksi. Nauhurin hankkimista en näe tarpeelliseksi henkilöhaastatteluja varten, vaan nauhoittamisen sijaan laadin haastateltaville kysymykset etukäteen, joiden mukaan haastattelut toteutetaan.

Luontokuvaalainamon suunnitteleminen, toteuttaminen ja asioiden selvittäminen vaatii yhteydenottoa useisiin henkilöihin, erityisesti luontokuvakokoelman aikaansaamisen osalta. Tarkoituksena on myös näiden asioiden selvittämisessä

käyttää tarvittaessa henkilöhaastatteluja. Samojen henkilöiden kanssa käydään myös useita sähköpostikeskusteluja.

Luontokuvalainaamon tiloja, resursseja ja luontokuvien valintaa koskevat asiat selvitetään yhdessä Kuusamon kirjaston henkilökunnan, lähinnä kirjastonjohtajan, Ritva Niemeläisen kanssa. Hänen mukanaan osallistuin syksyllä 2012 Oulussa järjestettyyn kirjastojen hankepäivään, jossa perehdyttiin kirjastoissa toteutuneisiin kehittämishankkeisiin ja saatiin tietoa siitä, millainen on hyvä hankehakemus. Niemeläisen kanssa selvitettiin hankehakemuksessa vaaditut asiat ja laadittiin hankerahahakemus ELY-keskukselle. Kirjastojen hankerahahakemukset ovat julkisia ja ne sijaitsevat internetissä Kirjastot.fi sivuilla.

Tässä opinnäytetyössä selvitettävät kysymykset tulevat olemaan:

- Saadaanko Nature Photo -tapahtumassa käytettyjä luontokuvia Kuusamon kirjaston tulevan luontokuvalainaamon pohjaksi?
- Kenen omistuksessa luontokuvat ovat?
- Minkä kokoinen mahdollinen luontokuvakokoelma tulee olemaan?
- Suostuvatko luontokuvien valokuvaajat antamaan valokuvillensa oikeuden lainata niitä kirjastossa? Saadaanko valokuvat laittaa esille kirjastoon ja kirjaston internet sivuille?
- Millaisessa muodossa luontovalokuvat tällä hetkellä ovat? Ovatko ne heti lainattavassa muodossa vai pitääkö luontokuvia kirjaston toimesta kehystyttää?
- Onko kirjastolla mahdollisuus saada luontokuvista digitaaliset versiot käyttöönsä?
- Hankerahahakemuksen laatiminen ja hankerahan hakeminen

3 TAIDE JA KULTTUURI KIRJASTOISSA

Kirjaston tarkoituksena on tarjota väestölle tasa-arvoisesti mahdollisuus sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen, tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä oppimiseen. (Kirjastolaki 4.12.1998/904 1:2§, hakupäivä 6.8.2012). Taiteen harrastamisen mahdollistaminen kirjastoissa on kirjattu lakiin asti, niin tärkeänä asiana se nähdään. Tämän lain valossa myös luontokuvien lainaaminen kirjastoissa sopii niiden tehtäväpiiriin täydellisesti.

Lähes kaikki kirjastot Suomessa tarjoavat tiloja taidenäyttelyille ja kyseiset tilat ovat erittäin suosittuja näyttelyidenpitopaikkoja. Pienemmällä paikkakunnalla kirjaston tarjoama näyttelytila voi olla jopa ainoa näyttelyiden pitoon tarkoitettu tila. Useissa kirjastoissa näyttelyn asettajat joutuvat odottamaan pitkiäkin aikoja saadakseen teoksensa esille. Kirjastot voisivat helposti laajentaa taide-elämyksiä lainattavaan taiteeseen. Luontokuvan tai minkä tahansa taideteoksen lainaaminen laajentaa ihmisen taidekokemusta - sen voi konkreettisesti lainata kirjastosta ja nauttia teoksesta kotioloissa. Kuten Roy Mänttari (2010, 4) Muistin paikat teoksen alkuartikkelissa sanoo, että kirjastojen tarkoituksena on mahdollisuuksien avaaminen ja mielen avartaminen.

Kirjastot Suomessa ovat olleet monenlaisten muutospaineiden alla jo vuosia. Ympäröivä yhteiskunta muuttuu nopeasti ja kirjastojen on muututtava sen mukana. Museo voi olla muuttumaton, mutta kirjasto ei voi. (Kasvio 2010, 10). Kirjastojen on pystyttävä tarjoamaan asiakkailleen kiinnostavaa ja ajankohtaista aineistoa, jotta he tulisivat sinne myös jatkossa. Aineiston osalta on tänä päivänä yleistynyt hyvin monenlaisten tavaroiden tarjoaminen lainaan. Lainaan tarjotaan nykyisin niin suksia kuin sateenvarjojakin.

Kirjastoissa muutospaineet eivät kohdistu ainoastaan aineistoon vaan kirjaston on tarjottava asiakkailleen myös elämyksiä ja viihdettä sivistyksen rinnalle. Kirjastojen muuttuminen ”kansalaisten yhteisiksi olohuoneiksi” on kiistatonta.

Kirjastot voidaan nähdä epäkaupallisina ja turvallisina tiloina, joissa tarjotaan virikkeitä, mutta myös mahdollisuus vain olla. Kirjastot myös edistävät yhteisöllisyyttä, ne toimivat yksinäisyyden ja irrallisuuden vastapainoina. (Kasvio 2010, 38.)

Kirjastot sopivat hyvin tämän hetken yhteiskuntaan ja trendiin ekologisuuksensa puolesta. Kirjojen ja vaikkapa luontokuvien lainaaminen ostamisen sijaan on ekologinen teko, kaikkea ei tarvitse omistaa. Kukkasmäen (2004, 73) mukaan eräs kulttuuripolitiikkaan liittyvä yhteiskuntapoliittinen tavoite on siirtyä kulutukseen keskittyneestä elämäntavasta luovaan olotilaan ja sosiaalisten verkostojen laajentamiseen.

Timo Kukkasmäki (2004, 33–34) esittää kirjassaan ruotsalaisen professori Åke E. Anderssonin ajatuksen, että ihmisten lisääntyvän vapaa-ajan ja koulutustason nousun myötä taiteen ja kulttuurin merkitys tulee kasvamaan yhteiskunnassamme. Paikkakunnat, jotka panostavat taiteeseen ja kulttuuriin ovat vetovoimaisempia ja niillä on kilpailuetu alueiden välisessä kilpailussa ihmisistä, yrityksistä ja hyvinvoinnista. Yleisten kirjastojen laatusuosituksen (2010, 41, hakupäivä 6.8.2012) mukaan kokeilevat, uusien palvelumuotojen tulo perinteisten rinnalle ovat hyvän ja laadukkaan kirjaston tunnusmerkkejä.

Kukkasmäen (2004, 85–86) mukaan kulttuuriin panostaminen on hyvä keino parantaa kunnan yleistä imagoa tai markkinoida kuntaa ulospäin. Täten kulttuuri liittyy keskeisesti myös matkailun edistämiseen ja vaikuttaa osaltaan kunnan elinkeinotoimeen. Jo teoksensa kirjoittamisen aikaan, vuonna 2004, hän näki viitteitä, että kulttuuri tulee olemaan yhteistyössä monien eri hallinnonalojen kanssa.

Roy Mänttärin (2010, 4) mukaan

Kirjastot muuntuvat kohtaauspaikoiksi. - - kirjastotkin tarjoavat tilaisuuden nähdyn ja kuullun sulattamiseen. Ihminen kohtaa paitsi tiedon myös toisen ihmisen. - - Etenkin kaikille avoimet,

maksuttomat kunnalliset kirjastot ovat omina pidettyjä, kuin kodin jatkeita.

Kirjastot ovat muuttumassa entistä monimuotoisemmiksi paikoiksi eli perinteisten palvelujen rinnalle kirjastoihin on tullut monenlaista kulttuuritarjontaa. Kirjastojen muuttuminen kansalaisten ”yhteisiksi olohuoneiksi” on väistämätöntä ja tarpeellista. ”Olohuoneen” viihtyisyyttä voi parantaa esimerkiksi tarjoamalla ihmisille lainaksi vaikkapa luontokuvia. Jo luontokuvien esilläolo riittää antamaan viihtyisyyttä kirjastotiloihin ja piristystä asiakkaille.

3.1 Kuusamon kaupunginkirjasto

Kuusamon kaupunginkirjasto sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa, Koillismaalla. Kuusamon naapurikuntia ovat Taivalkoski, Suomussalmi, Posio ja Salla. Kuusamon väkiluku vuonna 2011 oli 16 373 asukasta. (Kuntien avainluvut, Kuusamo, hakupäivä 3.9.2012).

Kuusamon kirjaston perusti vuonna 1859 kirkkoherran sijainen Anders Abraham Favorin. Tuohon aikaan moni kirjasto perustettiin lahjoituksena saatujen kirjojen avulla, kuten myös Kuusamon kirjasto. Lahjoitettuja kirjoja oli 29 kappaletta ja niiden lahjoittaja oli vapaaherra Yrjö Sakari Yrjö-Koskinen. Varat kirjaston toimintaan saatiin keräämällä ripille pääseviltä 3 kopeekan eli 12 pennin maksu. Tuolloin kirjojen lainaaja joutui suorittamaan kirjojen lainaamisesta myös 50 pennin vuosimaksun (Kuusamon kirjaston historiaa, hakupäivä 3.9.2012.)

Historiansa alkuaikoina kirjasto toimi useissa eri rakennuksissa, useiden henkilöiden toimesta. Vuonna 1914 kirjasto sai nimekseen Kuusamon kunnankirjasto. Vuonna 1939 kantakirjaston lisäksi pitäjässä toimi yksi sivukirjasto ja kuusi piirikirjastoa. Vuonna 1957 piirikirjastoja oli jo yli seitsemäntoista. Kirjastoauto hankittiin vuonna 1966 ja se oli koko Pohjois-

Suomen ensimmäinen. Kirjastoauton hankkimisen myötä piirikirjastot lakkautettiin (sama, hakupäivä 3.9.2012)

Nykyinen pääkirjastorakennus on rakennettu vuonna 1980. Sen suunnittelivat Marja ja Keijo Petäjä Helsingistä. Toinen toimipiste, kirjasto Naturpolis sijaitsee Kuusamon lukion yhteydessä. Rakennus on otettu käyttöön vuonna 2000 ja sen on suunnitellut arkkitehti Seppo Koutaniemi (sama, hakupäivä 3.9.2012.)

Kokoelman nykyinen laajuus (1/12) on noin 151 800 nidettä. Eniten on kirjoja, 137 000 kappaletta. Seuraavaksi eniten on musiikkiäänitteitä 7 700 ja nuotteja 3000. Kokonaisuutensa kuuluvat myös muut äänitteet, DVD-levyt ja pieni kokoelma sähköisiä kirjoja. Sanomalehtiä kirjastoon ilmestyy 27 vuosikertaa ja aikakauslehtiä 307 vuosikertaa. (Kuusamon kaupunginkirjaston kokoelmat, hakupäivä 26.9.2012.)

Kirjastossa on tutkijoiden ynnä muiden käytössä myös kotiseutukokoelma, sukututkimusaineistoa sekä Koillissanomien vuosikerrat vuosilta 1950–2005 mikrofilmeinä. Aineisto, lukuun ottamatta lehtiä, on luetteloituna kirjaston aineistotietokantaan ja niitä voi hakea sähköisesti Web-Orion kautta. Kirjastosta löytyy myös kansainvälinen PressDisplay – lehtitietokanta, joka sisältää 1700 sanoma- ja aikakauslehteä kokonaisuudessaan. (Sama, hakupäivä 26.9.2012.)

Kuusamon kirjasto tekee yhteistyötä Posion kunnankirjaston kanssa. Näitä kirjaston yhteisiä lainoja kutsutaan niin sanotuiksi Atimo-lainoiksi ja lainata voi kummankin kirjaston tai Web-Orion kautta. (Kuusamon kaupunginkirjaston tiedonhankinta, hakupäivä 26.9.2012).

3.2 Suomalaisen valo- ja luontokuvauksen historiaa

Tämän opinnäytetyön parissa työskennellään vahvasti luontovalokuvien kanssa, niinpä suomalaisen luontokuvauksen historia on myös hyvä tuntee.

Suomalaisen luontokuvauksen historia kietoutuu erottamattomasti valokuvauksen historiaan. Sen tähden valokuvausta ja luontovalokuvausta ei ole lähdetty tämän opinnäytetyön tulevassa osassa erittelemään. Luontovalokuvaus tuli mukaan hiljalleen, valokuvausmenetelmien ja valokuvausosaamisen kehittymisen myötä.

Joseph Nicéphore Niépce'n ja Louis Jacques Mandé Daguerren keksintö, valokuva, esiteltiin Suomessa yleisölle tammikuussa vuonna 1840. Se sai täällä innostuneen vastaanoton. Ensimmäiset Suomessa toimineet valokuvaajat olivat kuitenkin ulkomaalaisia, jotka vierailivat maassamme. He olivat kotoisin mm. Ruotsista, Saksasta, Tanskasta ja Pietarista. (Kukkonen, Vuorenmaa & Hinkka 1992. 11.)

Ensimmäinen suomalainen valokuvaaja oli turkulainen piirilääkäri Henrik Cajander. Hän oli harrastajavalokuvaaja ja oppinut taitonsa Pariisissa. Hänen ottama on myös ensimmäinen suomalainen valokuva vuodelta 1842, Turussa kuvattu Nobelin talo. Ensimmäinen ammattilaiskuvaaja Suomessa oli kirjansitoja Fredrik Rehnström, joka oli opiskellut valokuvausta Pietarissa. (sama, 11, 43.)

Tuon ajan valokuvat olivat monin tavoin sidoksissa muotokuvataiteen perinteisiin. Ne viimeisteltiin joko pöydälle tai salonkien seinille pidettäväksi, maalausten rinnalle. Yleistä oli myös kuvien korjailu värittämällä tai ääriviivoja korostamalla. Kuviin saatettiin maalata jopa maisemataustoja. 1880 – luvun alussa kuivalevytekniikan ja valokuvausprosessin yksinkertaistumisen myötä ulkona kuvaaminen ja kuvausmatkojen teko kauemmaksi tuli mahdolliseksi. Uraauurtavaa työtä ulkokuvauksen saralla tekivät mm. preussilaissyntyinen Eugen Hoffers ja ruotsalais-suomalainen C. A. Hårdh. (sama, 12–13, 14, 15, 16.)

Valokuvat antoivat suomalaisille realistisen kokonaiskuvan maasta, harva kun oli käynyt lähikaupunkia pidemmällä. I. K. Inha julkaisi vuonna 1895–96 valokuvateoksen ”Suomi kuvissa”, joka edusti aikakautensa huippua. Painettu kuvateos oli jotain ennen näkemätöntä. Vakavahenkisen valokuvauksen rinnalla

myös harrastajavalokuvaajien joukko kasvoi. Vuonna 1890 julkaistiin Suomen ensimmäinen harrastajille tarkoitettu opaskirjanen ”Valokuvauksen harrastaja”. 1920-luvun alkupuolella siirryttiin yksittäiskuvista ja kuvasarjoista kuvakertomuksiin, mikä oli pitkälti kuvalehtien ansiota. (sama, 18, 19, 20, 22.)

Sota-aikana perustettiin Finlandia Uutistoimisto, jonka tehtävänä oli Suomelle edullisten uutisten levittäminen, väärin tietojen oikaisu ulkomailla sekä propagandan torjuminen. Suomeen tuotiin pienkameroita ja kuvaajia koulutettiin käyttämään niitä. Kuvajournalismi yleistyi aikakauslehdissä ja kuvia käytettiin runsaasti. Toimeliaisuus näkyi myös sodan jälkeen. Muuttuvassa maailmassa valokuva edusti pysyvyyttä, joka oli arvossaan. Arvostus näkyi lisääntyvässä rippi-, hää- ja hautajaiskuvien otattamisessa. Sodan jälkeen aktiivisten valokuvausharrastajien määrä lisääntyi nopeasti. Kameraseurat olivat ainoita paikkoja, joista sai valokuvauksen teknistä opetusta. Samalla valokuvaus vapautui hiljalleen vanhentuneista kuvanäkemyksistä. (sama, 28, 30.)

1960-luvulla valokuvien ottaminen oli huipussaan, pääasiassa aikakauslehtien ansiosta. Valokuvien tarve kuitenkin romahti, koska televisiovastaanotinten määrä kohosi nopeasti. Perinteinen kuvajournalismi ei kyennyt kilpailemaan katsojista television kanssa. Valokuvauksessa pyrittiin uudenlaiseen vaikuttavuuteen dokumentarismien myötä. Yhteiskunnallisuus, usko valokuvalla vaikuttamiseen tuntui soveltuvan valokuvaukseen luontevasti. 1970-luvulla valokuviiin vaikutti realismi, todellisuus haluttiin näyttää mitään kavahtamatta, totuudellisesti. 1980-luvulle tultaessa taas ”kaikki oli mahdollista, kaikki oli taiteellista”. Valokuvauksen rajoja murrettiin innolla. (sama, 32, 33, 35, 36.)

Luonto on ollut vahva teema suomalaisessa valokuvassa. Luonnonkuvauksessa erityisen vireää aikaa oli 1970-luku, jonka pohja oli luonnonsuojelussa ja ympäristöliikkeissä. (sama, 35). Luontokuvaaja Hannu Hautala on ottanut valokuvia vuosikymmenten ajan ja niistä voidaankin hyvin nähdä sen aikana tapahtuneet muutokset Suomen luonnossa. (Hautala, 2012, 18). Valokuvaajat ovat panneet merkille, että muutokset eivät ole aina myönteisiä. Venäläinen valokuvaaja Sergey Gorskov on luontoa kuvatessaan huomannut, että luonto on vuosi vuodelta suuremmassa vaarassa tuhoutua.

(Nature Photon esiintyjät, hakupäivä 13.8.2012). Luonnon tuhoutuminen on täten todellinen uhka ja sen suojeleminen maailmanlaajuinen tavoite.

Suomalaisilla on kautta aikojen ollut erityisen läheinen suhde luontoon. Vaikka luonnon merkitys ei ole ruoan suhteen enää niin suuri kuin vielä muutama vuosikymmen sitten, niin luonto tarjoaa nykypäivän ihmiselle mahdollisuuden virkistäytyä, harrastaa ja nauttia sen antimista. Suomen neljä vuodenaikaa antavat hyvät puitteet ottaa hyvin monenlaisia kuvia luonnosta ja sen eläimistä. Tai kuten Pekka Punkari ilmaisee Hannu Hautalan Luontokuvausoppaan avaustekstissä: ”Parhaita kuvia ei vain oteta, ne annetaan.” Valokuvien ottaminen on vain pieni osa luontokuvaajan työpäivää, sillä valokuvien otto vaatii kuvauskauden suunnittelua ja valmistelua. Kuvauspaikkojen luominen, eläinten ruokinta ja muut esivalmistelut vievät suuren osan työpäivistä. (Hautala 2012, 4, 24). Luontovalokuvien ottaminen ei ole pelkästään ammattilaisten kiinnostuksen kohteena, vaan kuvia ottavat myös alan lukuisat harrastajat.

3.3 Kuusamon Nature Photo -tapahtuma

Kuusamon Nature Photo -tapahtuma järjestetään vuonna 2012 jo 17. kertaa. Tapahtuma sisältää runsaasti luontokuvaukseen liittyvää ohjelmaa, kuten näyttelyitä, konsertteja, esityksiä sekä luontokuvakilpailun. (Kuusamo Nature Photo XVII 2012, hakupäivä 13.8.2012.) Tapahtumalla on vakiintunut asema Kuusamon syksyn kulttuuritapahtumien saralla ja se houkuttelee kävijöitä ympäri Suomen ja jopa ulkomailta saakka.

Luontokuvaalainaanon kokoelma tulee muodostumaan Nature Photo -tapahtuman luontokuvauskilpailuun osallistuneista valokuvista. Nature Photo -tapahtuman kilpailu on kaikille avoin. Kuvat voivat olla jo ennemmin julkaistuja ja missä tahansa otettuja, mutta ne eivät saa olla aiemmin Nature Photo -tapahtumassa palkittuja. Valokuvaajalla on kaikki oikeudet kuviinsa, mutta niitä saadaan käyttää Nature Photo -tapahtuman esittelyssä ja mainonnassa ilman

rajoituksia. (Luontokuvauskilpailun säännöt, hakupäivä 13.8.2012.) Kilpailussa on neljä sarjaa, A. Luova sarja, B. Luomusarja, C. Nuorten sarja ja D. Paras Kuusamossa otettu kuva. Jokaisessa sarjassa on omat valokuvia koskevat kriteerinsä. (Luontokuvauskilpailun sarjat, hakupäivä 13.8.2012.) Valokuvien aihepiirit vaihtelevat luonnon yksityiskohdista peto- ja lintukuviin. (Kuusamo Nature Photo, 2011. Esite).

Luontokuvauskilpailuun osallistuu vuosittain noin 500 valokuvaa. Niistä vuosittain kehystetään kilpailun näyttelyä varten noin 31 kuvaa. Metsähallitus on vahvasti mukana osallistumalla kilpailun palkintoihin sekä siihen, mitä valokuville tapahtuu kilpailun jälkeen. Valokuvat kiertävät Metsähallituksen näyttelyissä, muun muassa Oulangan- ja Syötteen Luontokeskuksessa. Lisäksi luontovalokuvat kaikkien kilpailuvuosien ajalta ovat varastoituna Syötteen Luontokeskukseen. (Pirhonen 8. elokuuta 2012, haastattelu.)

Vuoden 2012 Nature Photo -luontokuvafestivaaleille tuli ennätysmäärä valokuvia, 713 kappaletta, yhteensä 172 valokuvaajalta. Vuosi vuodelta lisääntyvän kansainvälistymisen myötä valokuvia lähetettiin esimerkiksi Espanjasta ja Saksasta. Luovan sarjan valokuvamäärä oli 153 kuvaa, Luomu sarjan 459 kuvaa ja paras Kuusamossa otettu kuva sarjaan osallistui 102 valokuvaa. Lisäksi Nuorten sarjaan tuli kuvia 21 valokuvaajalta yhteensä 60 kappaletta. Valokuvien aiheet vaihtelivat luonnon yksityiskohdista peto- ja lintukuviin. Makrokuvauksen suosio on vuosi vuodelta kasvanut, tämä näkyi ötököitten, hämähäkkien, perhosten ja korentojen kuvaamisen lisääntymisenä. (Kuusamo Nature Photo, 2012. Esite.)

Tutustuin 7. – 9.9.2012 Nature Photo -tapahtumaan paikan päällä. Kolmeen päivään oli saatu mahtumaan suuri määrä nimekkäiden valokuvaajien esityksiä ympäri maailmaa. Esimerkiksi lauantai sisälsi ohjelmaa heti aamuvarhaisesta iltaan asti. Tutustuin mm. Mahmud Bangarun esitykseen ”Pulau Banyak – luonnonkaunis paratiisi”. Hän kertoi Indonesian saariston nykytilanteesta. Bangaru on jo monen kymmenen vuoden ajan edistänyt saarten suojelemista ja ympäristöystävällisen toiminnan ja – matkailun edistämisessä. Bangaru kertoi myös, että Indonesian saarten koralleja ja merikilpikonnaa uhkaavat monet

tekijät, suurimpana uhkana niille ovat kuitenkin ihmiset ajattelemattomalla toiminnallaan.

Esitykset olivat niin ulkomaalaisten valokuvaajien kuin suomalaistenkin valokuvaajien pitämiä. Suomalaisten valokuvaajien esityksistä tutustuin muun muassa Sami Karjalaisen ”Loistavat neidonkorennot” -esitykseen ja Jussi Murtosaaren ”Kurkistus perhosten maailmaan” -esitykseen. Esitykset ovat niin tasokkaita ja uutta tietoa sisältäviä, että mieleeni tuli, kuinka oivallisia ne olisivat tietolähteinä esimerkiksi koululaisille. Todellinen harmi on se, että tapahtuma järjestetään viikonloppuisin, jolloin koululuokkien ei ole mahdollista osallistua siihen. Tietysti koululaisten osallistuminen olisi osaksi vain järjestelykysymys. Nature Photo -tapahtuman järjestäjät voisivat aloittaa tulevaisuudessa esitysten tallentamisen DVD levyille, jolloin niitä voitaisiin käyttää opetustarkoituksiin tai vaikkapa lainata niitä kirjastoissa.

3.4 Taidelainaamojen toiminnan kuvaus

Taidelainaamo eli artoteekki (lat. ars, artis = taide; kreik. theke = paikka) tarkoittaa paikkaa, josta voi lainata pientä kuukausimaksua vastaan kuvataidetta. Ensimmäinen taidelainaamo perustettiin 1920-luvulla kirjaston yhteyteen Illinoisiin, Yhdysvaltoihin. Eurooppaan taidelainaamotoiminta rantautui 1940-luvulla. Taidelainaaminen on erityisen suosittua Ranskassa, missä lähes joka kirjaston yhteydessä toimii taidelainaamo. Suomen vanhin taidelainaamo sijaitsee Joensuussa ja se on perustettu vuonna 1971. (Taidelainaamo, Wikipedia 2010, hakupäivä 14.8.2012.)

Taidelainaamot tarjoavat tarjonta koostuu ammattitaitelijoiden töistä. Tarjolla on maalauksia, grafiikkaa, piirustuksia, valokuva- ja veistotaidetta ja sekatekniikkatöitä. (Taidelainaamot.fi 2012b, hakupäivä 15.8.2012.) Lainatarjonta voi myös olla suppeampi tai laajempi, riippuen taidelainaamosta. Pohjois-Suomea edustavia taidelainaamoja ovat Oulussa sijaitseva ARTo –

taidelainaamo ja – myymälä sekä Rovaniemellä sijaitseva Galleria – taidelainaamo Napa. (Taidelainaamot.fi 2012a & Lapin taiteilijaseura 2012, hakupäivä 14.8.2012). Yhteensä eri puolella Suomea toimii kymmeniä taidelainaamoja, useat niistä kirjastojen yhteydessä.

Jokaisella taidelainaamolla on säännöt, joiden mukaan lainaaminen tapahtuu. Elina Koivula (2010, 29) kertoo artikkelissaan Lapin taiteilijaseuran ylläpitämän taidelainaamon säännöistä seuraavaa. Lainamon tarkoituksena on lainata teoksia korvausta vastaan. Taiteilija ja lainaamo sopivat teoksesta luovutus sopimuksen. Kun lainaaja kiinnostuu lainaamaan jonkun teoksista, hän tekee lainamon kanssa lainaussopimuksen, jossa hän sitoutuu noudattamaan voimassa olevia sääntöjä. Laina-ajan pituus vaihtelee kuukaudesta vuoteen. Kun laina-aika päättyy, teos palautetaan tai siitä tehdään ostosopimus. Jos lainaaminen johtaa ostopäätökseen, maksettu lainasumma vähennetään kokonaishinnasta. Lainamaksu puolestaan määräytyy teoksen kokonaishinnan mukaan. Säännöissä määritellään myös korvaus mahdollisen työhön kohdistuvan vahingon varalle.

3.5 Haastattelu Pyhäjoen kirjaston taidelainaamossa

Pyhäjoen kirjaston taidelainaamo perustettiin 30.8.2011 ja se on tällä hetkellä ainoa kunnallinen taidelainaamo, jossa taulujen lainaaminen tapahtuu ilman maksua kirjastokortilla. (Pyhäjoen kirjaston taidelainaamo 2012, hakupäivä 20.8.2012). Pyhäjoen taidelainaamo on siten hyvä esimerkki Kuusamon kirjaston luontokuvalainaamo perustettaessa, sillä sen on tarkoitus toimia samoin periaattein.

Olin yhteydessä Pyhäjoen kunnan kirjastoon elokuussa 2012. Tiedustelin lähettämässäni sähköpostissa, kuka olisi oikea henkilö, jota mahdollisesti voisin haastatella taidelainaustoimintaan liittyen. Sain tietää, että Pyhäjoen

taidelainaamoidean keksijöinä olivat kulttuurisihteeri Marjo Luokkanen sekä kirjastotoimenjohtaja Heikki Lahnaoja.

Kulttuurisihteeri Marjo Luokkanen kertoi sähköpostissaan (Luokkanen 6.8.2012, sähköpostiviesti), että Pyhäjoen kirjaston taidelainaamo on matalan kynnyksen taidelainaamo. Sen ei ole tarkoitus kilpailla kaupunkien maksullisten artoteekkien kanssa. Asiakas voi lainata kirjastokortillaan maksimissaan kaksi taulua ja niiden laina-aika on kolme kuukautta. Omaksi kirjaston tauluja ei voi ostaa, vaikka niihin ihastuisikin. Taulut ovat Pyhäjoen kunnan omistuksessa. Sallittua on kuitenkin olla itse yhteydessä taiteilijaan samanlaisen taulun tilaamiseksi. Taulut ovat esillä kirjaston internet-sivuilla ja paperiesitteissä lainaustiskillä sekä eri puolilla kirjastoa. Taulut taidelainaamoon hankittiin nopealla aikataululla ja pienellä budjetilla, vuoden 2011 kesälomien jälkeen ja ne ovat lähtöisin Pyhäjokisilta taiteilijoilta. Osa tauluista on saatu kirjastoon lahjoituksena. Teokset ovat valittu siten, että osa niistä miellyttää vanhempaa väestöä ja osa nuorempaa. Pääasia on kuitenkin maksuton ilon tuottaminen kuntalaisille sekä kirjaston asiakkaille.

Tutustumiskäynti Pyhäjoen kunnan kirjastoon ja taidelainaamoon tapahtui elokuun lopussa 2012. Vastaanottamassa kirjastossa olivat kirjastotoimenjohtaja Heikki Lahnaoja, kulttuurisihteeri Marjo Luokkanen ja kirjastovirkailija Marja Haataja. Vierailuhetkellä kirjaston taidelainaamo oli 1-vuotis syntymäpäivänsä kynnyksellä. Pyhäjoella on noin 3400 asukasta, joten asukaslukuun suhteutettuna taidelainaamon toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin. 16. taulusta 8 oli vierailuhetkellä lainassa ja lainatapahtumia oli vuoden aikana ollut jo 58 kappaletta. (Haataja, Lahnaoja, Luokkanen 27.8.2012, haastattelu.)

Kirjaston lainattavat taulut sijaitsivat näkyvällä paikalla lainaus- ja palautustiskin takana olevalla seinällä. Kirjastossa kävijä ei voi olla huomaamatta tauluja. Taulukokoelman pohja muodostui aluksi kunnan omistuksessa olevista tauluista ja myös kirjastolla itsellään oli tauluja, jotka laitettiin lainattaviksi. Monet tauluista pääsivät hyötykäyttöön, kaapin tai varaston perukoilla lojumisen sijaan. Rahaa taidelainaamon perustamiseen ei ole mennyt paljoakaan sillä vain muutama taulu oli ostettu. Arvio oli, että rahaa taulujen ostamiseen olisi

sijoitettu noin 1000 euroa. Marjo Luokkasen sanoin ”pienellä rahalla saa paljon aikaa”. Tauluja olivat lainanneet yksityiset henkilöt, mutta myös esimerkiksi päiväkotia oli Luokkasen mukaan innokas taulujen lainaaja. Taidelainaamoon valittujen taulujen eräs tärkeä kriteeri oli ollut, että niiden joukosta löytyisi kiinnostavia tauluja eri-ikäisille asiakkaille. Taidelainaamo oli otettu Pyhäjoella hyvin vastaan. Ainoa ”positiivinen ongelma” joka oli ilmennyt, että jotkut asiakkaat eivät halunneet lainata taulua, koska se pitäisi lopulta kuitenkin palauttaa. Jotkut voivat kiintyä lainattavaan tauluun niin paljon, että he haluaisivat ostaa sen omaksi. (Haataja, Lahnaoja, Luokkanen 27.8.2012, haastattelu.)

3.6 Kirjastojen hankerahoitus

Yleisillä kirjastoilla on mahdollisuus hakea Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa hankerahaa hankkeiden tai hyvien käytäntöjen toteuttamiseksi. Hankerekisteri löytyy Kirjastot.fi sivujen alaisuudesta ja toteutuneita hankkeita voi kuka tahansa lukea kyseisiltä sivuilta. Sivuilta löytyvät myös toteutumattomat hankkeet, mahdollisen myöhemmän toteutuksen varalta. Ideana hankerekisterissä on, että mikä tahansa kirjasto voi toteuttaa samantapaisia hankkeita tai käytäntöjä omassa toiminnassaan. Itse hankerahahakemukset toimitetaan kunkin vuoden lokakuun loppuun mennessä oman alueen ELY-keskukseen. (Hankerekisterin määrittely 2012, hakupäivä 24.9.2012.)

Minulla oli mahdollisuus osallistua syyskuussa 2012 järjestettyyn ELY-keskuksen kirjastojen hankepäivään Oulussa. Koulutustilaisuus oli suunnattu Kainuun- ja Pohjois-Pohjanmaan kirjastoille ja siellä perehdyttiin kirjastojen kehittämishankkeisiin. Koulutustilaisuudessa saimme hyvät ohjeet sekä hankkeiden suunnittelua, että hankerahan hakemista varten sekä kuulimme esimerkkejä, millaisiin hankkeisiin rahaa on haettu ja saatu. (Kirjastojen hankepäivä 2012, hakupäivä 9.10.2012.)

Seuraavat ohjeet ovat kirjastojen hankepäivän asiantuntijan, kirjastotoimentarkastaja Merja Kummala-Mustosen luennon pohjalta laaditut. Kun hanketta aletaan suunnitella, on tärkeä tietää, mikä on hankkeen tavoite ja miksi kyseinen hanke halutaan toteuttaa, mikä asia hankkeen puitteissa halutaan saavuttaa ja mihin sillä halutaan vaikuttaa. Hankkeen tarkoitus voi olla myös jonkin havaitun ongelman ratkaisu. On hyvä tietää, mitä hankkeessa on tarkoitus tehdä ja mitkä tulevat olemaan toimenpiteet hankkeen onnistumiselle. Lisäksi on hyvä miettiä, kuka tai ketkä toteuttavat hankkeen. Onko toteuttaja kirjaston oma henkilökunta vai hankkeeseen varta vasten palkattu projektityöntekijä. Lopuksi mietitään vielä hankkeen aikataulu eli milloin hanke aiotaan aloittaa ja minkä pituinen hanke tulee olemaan.

Hankkeen toteuttamiseen tarvitaan myös kustannusarvio eli millaisten resurssien puitteissa hanke on tarkoitus toteuttaa. Kokonaiskustannusarviosta selviää hankkeen menot ja tulot sekä kirjaston omarahoitusosuus eli paljonko kirjasto pystyy sijoittamaan omaa rahaa hankkeen toteuttamiseksi tai montako tuntia kirjaston työntekijät käyttävät työaikaansa hankkeeseen. Kustannusarvio tulee tehdä huolellisesti, ettei se ole ali- tai ylimitoitettu.

Avustuksen saamisen ehtona on raportointi avustuksen myöntäjälle. Raportin on tarkoitus olla tiivis ja olennaisiin asioihin keskittyvä. Raportoinnin tavoitteena on tiedotus ja parhaiden käytäntöjen jakaminen muille kirjastoille. Raportoinnin perusteella on myös helppo tehdä mahdolliset jatkosuunnitelmat hankkeelle. Raportissa kuvataan lyhyesti hankkeen kulku sekä saavutetut tulokset. Tärkeä osa raporttia on, miten hankeraha on käytetty eli mihin kaikkeen avustusrahaa on todellisuudessa mennyt. Raportista ilmenee myös, onko hankkeen puitteissa ollut jotain ongelmia tai olisiko joitakin asioita pitänyt tehdä toisin. Tärkeä seikka raportissa on, mitä hankkeelle tapahtuu rahoituksen päätyttyä eli jatkuuko hankerahalla aloitettu toiminta kirjastossa. (Kummala-Mustonen 19.9.2012, luento.)

Hankerahoituksen merkitys on selvästi noussut nykyisin myös kirjastoalalle valmistuvien työllistäjänä. Alan työpaikat ovat harvassa ja vakituista työpaikkaa

voi joutua etsimään pitkään. Hankerahoituksen turvin on mahdollisuus työllistyä määräaikaiseen projektiin ja samalla tutustua projektityöpaikkaan. Moni kirjasto on huomannut tätä kautta, että he haluavat palkata kyseisen henkilön töihin myös jatkossa. Joissain tilanteissa projektityöntekijä voi saada jopa vakituisen työpaikan hankkeen kautta.

4 LUONTOKUVALAINAAMON MUODOSTUMINEN

Valokuvakokoelman muodostamiseksi sekä luontovalokuvien nykytilan selvittämiseksi otin yhteyttä Kuusamon kulttuuritoimenjohtajaan Pekka Pirhoseen, joka on ollut mukana järjestämässä jokavuotista Nature Photo -tapahtumaa. Hänen kautta voisin saada myös yhteyden luontokuvaajiin ja voisin tiedustella heiltä heidän suostumustaan osallistua valokuvillaan Kuusamon kirjaston luontokuvailainamatoimintaan. Kävi ilmi, että Nature Photo saa käyttää luontokuvia vain oman tapahtumaansa järjestämiseen ja sen markkinointiin. Valokuvat eivät myöskään olleet Nature Photo -tapahtuman omistuksessa, kuten alkuun ajateltiin, vaan Metsähallituksen.

Seuraavaksi otin yhteyttä luontokuvien säilytyspaikkaan eli Syötteen Luontokeskukseen. Yhteys Syötteen Luontokeskukseen saatiin, mutta yllätyksekseni luontokuvien kerrottiin olevan jo Kuusamossa, Metsähallituksen hallinnoimassa palvelukeskus Karhuntassussa. Kyseisessä paikassa sijaitsee myös Hannu Hautalan luontokuvakeskus. Kokoelman muodostaminen aloitettiin siten alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen Metsähallituksen väen kanssa.

4.1 Luontokuvakokoelman muodostuminen

Metsähallituksen työntekijät olivat käsitelleet palaverissaan mahdollista valokuvien luovuttamista kirjaston käyttöön lainaustarkoituksissa. He päättivät antaa Kuusamon kirjastolle luvan käyttää valokuvia luontokuvakokoelman muodostamiseksi. Kokoelmaa ei tarvinnutkaan lähteä hakemaan Syötteen Luontokeskuksesta asti vaan matka lyheni huomattavasti. Ennakkoon meille kerrottiin, että valokuvat olisivat pahvilaatikoissa ja että osa oli valmiiksi kehystettyjä, osa kehystämättömiä. Meille kerrottiin myös se, että luontokuvia sisältäviä pahvilaatikoita olisi kymmeniä.

Syyskuussa 2012 menimme kirjastonjohtaja Ritva Niemeläisen kanssa Karhuntassuun valitsemaan luontokuvia. Valokuvalaatikoita ei ollut aivan niin paljon kuin olimme ajatelleet. Lähempi tarkastelu paljasti myös, että suuri osa luontokuvista oli kyllä kehystettyjä, mutta niissä ei ollut lasia päällä. Kyseiset kuvat oli valmistettu niin sanotulle kapa-levylle. Näissä luontokuvissa oli osassa jo naarmuja, joten päätimme, että otamme vain muutaman kokeeksi. Lainaaminen tulisi osoittamaan pian, kestävätkö ne jatkuvaa lainausta vai tuleeko niihin lisää naarmuja. Suurin osa valitsemistamme luontokuvista olivat kehystettyjä ja niissä oli lasi päällä.

Valitsimme kokoelmaan useiden eri valokuvaajien luontokuvia vuosilta 1997, 2004, 2008. Valitsimme lisäksi muutaman luontokuvan, joiden vuosilukua ei ollut merkitty ja jotka täytyy selvittää ennen lainaustoiminnan aloittamista. Yhteensä luontokuvia valittiin yhdeksäntoista kappaletta ja ne olivat kuudentoista eri valokuvaajan ottamia. Luontokuvien aiheina olivat maisemakuvat, eläin- ja lintuaiheet sekä maalauksia muistuttavat Luovan sarjan kuvat (Nature Photo -tapahtuman määritelmä), joita on eri tavoin manipuloitu. Luontokuvien lukumäärä oli alkuun pääsemiseksi kohtuullisen hyvä, sillä Pyhäjoen taidelainaamossa lainattavia tauluja oli kuusitoista kappaletta ja ainakin siellä se koettiin sopivaksi. Luontokuvien lukumäärää on kuitenkin mahdollista kasvattaa myöhemmin, mikäli yhdeksäntoista valokuvaa eivät riitä.

Luontokuvien digitaalisia versioita tiedusteltaessa otin yhteyttä jälleen Kuusamon kulttuuritoimenjohtaja Pekka Pirhoseen. Hänen kautta sain tiedon, että vain vuoden 2008 luontokuvista oli olemassa digitaaliset valokuvaversiot. Kyseiset digitaaliset kuvat on mahdollista saada käyttöön ja hyödynnettäväksi, mutta muiden vuosien luontokuvista täytyy itse ottaa digitaaliset kuvat, jotta niitä voidaan hyödyntää esille laitossa muun muassa esitteissä ja kirjaston internet sivuilla.

4.1.1 Asiakkaat

Kokoelman valinnassa kiinnitettiin huomiota siihen, että ne kiinnostaisivat mahdollisimman laajaa asiakaskuntaa, lapsista vanhuksiin. Näin oli menetelty myös Pyhäjoen kirjaston taidelainaamoja perustettaessa, hyvin lainaustuloksin. Luontokuvat eroavat kuitenkin maalaustaiteesta siinä, että niistä ei voi välttämättä sanoa ennakkoon, minkälaiset luontokuvat kiinnostavat minkäkin ikäisiä lainaajia. Eli mikä tahansa luontoaihe voi kiinnostaa ketä tahansa ja minkä ikäistä tahansa, mikä on mielestäni eräs luontokuvien etu verrattuna maalaustaiteeseen. Henkilökohtainen kiinnostus luontokuvan aiheeseen vaikuttaa lainaamispäätökseen kaiketi eniten.

Mahdollisia luontokuvia lainaavia henkilöitä ovat kirjastoa jo käyttävät asiakkaat. Kuusamossa on paljon luontoihmisiä, jotka luontoaiheisen kirjallisuuden ohella ovat varmaankin kiinnostuneita myös lainaamaan luontokuvia. Potentiaalisia lainaajia voivat olla myös itse luontokuvausta harrastavat asiakkaat. Toiveissa on, että moni nykyinen kirjaston ei-käyttäjäkin innostuisi vierailemaan kirjastossa ja mahdollisesti lainaisi luontokuvia tai muuta materiaalia. Pelkästään luontokuvien katselukin voi olla monelle elämys.

Luontokuvat olisivat mainio lainauskohde myös kuusamolaisille yhteisöille ja yrityksille. Esimerkiksi päiväkotit oli erittäin innokas maalauksien lainaaja Pyhäjoen kirjaston taidelainaamossa. Päiväkodit ja koulut voisivat lainata luontokuvia, kun heillä on vaikkapa luontoaiheeseen liittyviä muitakin tapahtumia tai teemapäiviä. Vanhustenkodeissa luontokuvat toisivat piristystä ja siellä voitaisiin kehittää luontoaiheen ympärille vaikkapa keskustelu/muisteluhetki. Yritysten seinillä, vaikkapa kahvihuoneessa, luontokuvat antaisivat piristystä arkeen.

Laadukkaat ja palkitut luontovalokuvat voisivat olla aktiivisen mainostamisen myötä ja sanan levitessä Kuusamossa vierailevien matkailijoiden ja vapaa-ajan asukkaiden kiinnostuksen kohteena. Vapaa-ajan asukkaat käyttävät jo nyt Kuusamon kirjaston palveluja ahkerasti. Heidän käyntimääränsä voisi lisääntyä

entisestään luontokuva lainaamon myötä. Kaikilla ei ole mahdollisuutta vieraillla Nature Photo -tapahtumassa, joten osa tapahtuman kuvista olisi mahdollista nähdä kirjastossa. Lisäetuna olisi luontokuvien lainausmahdollisuus, esimerkiksi lomien ajaksi.

4.1.2 Valokuvien luettelointi, korvaushinta ja pakkausmateriaali

Valokuvat luetteloidaan Kuusamon kaupunginkirjaston aineistotietokantaan, joten niiden tiedot voidaan hakea Web-Origon avulla, kuten muunkin kirjaston aineiston tiedot. Valokuvista luetteloidaan muun muassa valokuvaaja, valokuvan nimi, valokuvan hinta, valokuvan koko, asiasanat ja valokuvan korvaushinta mahdollisen vahingon varalta. Taulujen taakse tulostetaan tarrat ja laitetaan viivakoodit sekä korvaushinnat.

Valokuvien korvaushinnan tulee kattaa uuden valokuvan tulostus- ja kehystystyöt. Korvaushintaan sisällytetään jonkin verran myös taiteellisen arvon lisää. Kysyin tässä asiassa neuvoa sähköpostitse kulttuuritoimenjohtaja Pekka Pirhoselta ja hänen arvionsa korvaushinnaksi oli 200 €.

Asiakkaiden kuljettaessa valokuvat kotiin ja takaisin kirjastoon tarvitaan jotain niiden suojaksi, että ne eivät kastu tai mene rikki. Tätä varten on hankittava kuplamuovia ja suurehkoja muovipusseja. Ekologisempi vaihtoehto on käyttää kirjastokasseja, joita voi lainata kirjojen lainaamisen yhteydessä ja joita on jo hankittu Kuusamon kirjastoon. Kassiin voi laittaa pehmikkeeksi kuplamuovia. Todennäköisesti kumpaakin vaihtoehtoa käytetään, koska valokuvien koko vaihtelee melko paljon.

4.2 Tekijänoikeudet

Luontokuvaalainamo muodostuu luontokuvaajien teoksista eli luontokuvista. Kuvasto ry:n määritelmän mukaan hänellä, joka on luonut kyseisen taiteellisen teoksen, omistaa sen tekijänoikeudet. Teokset ovat myös suojattuja eli kuka tahansa ei voi käyttää toisen ottamaa valokuvaa ilman kyseisen tekijänoikeuden omistajan lupaa. (Kuvastory.fi 2012, hakupäivä 9.10.2012.)

Luontokuvien lainaamisen onnistumiseksi Kuusamon kirjastossa, luontokuvien ottajilta kysyttiin luvat niiden lainaamiseksi. Tarkoitus oli nimenomaan kysyä kaikilta valokuvaajilta luvat, mutta se ei onnistunutkaan. Tiedusteluista huolimatta millään taholla ei ollut valokuvaajien yhteystietoja tallennettuna. Kaikkien kuudentoista valokuvaajan yhteystietojen selvittäminen olisi ollut haasteellista, joten päätimme kirjastonjohtaja Ritva Niemeläisen kanssa jättää lupien kysymisen varsinaisen hankkeen yhteyteen.

Kysyimme luvat vain kuusamolaislähtöisiltä valokuvaajilta, joiden yhteystiedot olivat helposti saatavilla. Heihin otettiin yhteys puhelimitse ja kaikki neljä antoivat luvan valokuviansa lainaamiseksi kirjastossa. Kaikilta valokuvaajilta kysytään luvat sitten, kun luontokuvaalainamo lähdetään toteuttamaan. Silloin myös tekijänoikeuskysely ja sopimukset tehdään kirjallisen lomakkeen mukaisesti. Alustava kysely- ja sopimuskaavake löytyy tämän opinnäytetyön liitteistä (Liite 1).

4.3 Tilat ja kokoelman sijoittuminen

Lähtökohdat luontokuvaalainamon sijoittamiseksi Kuusamon kirjaston tiloihin eivät ole helpot. Kirjastorakennus on rakennettu vuonna 1980, joten tilat tämänikäisissä kirjastoissa ovat täynnä. 1980-luvun rakennustyyli ei myöskään suosinut kirjastotilojen muunneltavuutta, kuten monissa uusissa

kirjastorakennuksissa. Kuusamon kirjastossa näyttelytila sijaitsee heti ovesta astuttaessa, ala-aulassa. Kyseiseen tilaan luontokuvia ei voida sijoittaa, koska tila ei ole tarpeeksi suuri pysyville valokuville ja niiden sijoitus sinne supistaisi näyttelytilaa entisestään. Ala-aula on hankala myös lainauksen kannalta, koska lainautiski sijaitsee fyysisesti toisessa kerroksessa. Portaissa kiipeily edestakaisin ei ole järkevää. Valokuvien pitäisi siten sijaita toisessa kerroksessa, missä muukin lainattava aineisto sijaitsee.

Lainausosaston ongelma on tilanahtaus. Toinen ongelma, mikä liittyy tilaan, on se, että lainausosastolla on paljon ikkunapinta-alaa. Eli lukuisat ikkunat ympäri tilaa rajoittavat huomattavasti valokuvien sijoittamista. Lainausosaston tilojen yhteydessä on erillinen taidesalonki, johon on sijoitettu kirjaston taiteeseen liittyvät kirjat. Kyseinen tila olisi luonteva paikka luontovalokuville, mutta senkin tilan rajoite on sen pieni koko.

Ainoa suurempi seinäpinta-ala lainausosastolla on palvelutiskin takana. Tällä hetkellä seinällä sijaitsee kaappeja, mutta ne olisivat pienellä vaivalla otettavissa pois. Palvelutiski on keskeisellä paikalla kirjastossa, joten valokuvat tulisivat siinä erittäin hyvin huomatuksi. Paikkaa puoltaa myös valokuvien helppo silmälläpito sekä niiden helppo käsiteltävyys. Ei tarvitsisi erikseen lähteä muualle antamaan valokuvia lainaksi, vaan ne voisi helposti ottaa seinältä alas asiakkaalle. Valokuvan antamiseen ei myöskään kuluisi paljoa aikaa niiden ollessa lähellä. Pyhäjoen kirjastossa taulut sijaitsivat myös virkailijatiskin takana olevalla seinällä ja mielestäni se oli erinomainen paikka käytännön kannalta.

Valokuvat, jotka eivät olisi esillä seinällä, voisivat olla musiikkiosaston palvelutiskin takana. Musiikkiosaston palvelutiski on toisen palvelutiskin välittömässä läheisyydessä ja musiikkiosasto on vain ”oma ulokkeensa”, ei erillinen tila. Musiikkitiskin takana on kaappitilaa, jota ei enää käytetä. Nämä alakaapit voitaisiin poistaa ja laittaa niiden tilalle telineen tai muun vastaavan, johon valokuvia voitaisiin sijoittaa. Esimerkiksi BTJ Finland Oy:stä saatava lasten kuvakirjalokerikko voisi myös tulla kysymykseen valokuvien sijoitusvaihtoehtona. Kuvakirjalokerikossa on mahdollista välajakajalla itse

määritellä lokeroiden leveyden. Jos kyseinen lokerikko ei tulisi kysymykseen, sopivan telineen/lokerikon voisi teetättää esimerkiksi paikallisella puusepällä.

Luontokuvien näkyvyyden varmistamiseksi olisi hyvä hankkia jossain vaiheessa myös medianäyttö tai vastaava, jotta luontovalokuvat saataisiin vielä näkyvämmiin esille. Näyttötaulun etu olisi se, että luontokuvien värit tulisivat parhaiten oikeuksiinsa sen kautta. Näyttötaulu varmistaisi, että luontokuvat ja niiden lainausmahdollisuus huomattaisiin varmasti. Näyttötaulun avulla kirjasto voisi hoitaa myös kaikenlaisen muun tiedottamisen tehokkaasti sekä mainostaa kirjaston tulevia tapahtumia ja näyttelyitä.

4.4 Resurssit

Resursseilla käsitetään tässä yhteydessä rahallisia resursseja, joita tarvitaan luontokuvaalainaaamon perustamiseen tarvittavien tavaroiden hankkimiseksi ja palkkoina maksettavia resursseja luontokuvaamoaa ylläpidettäessä. Perustamiskustannuksiin huomioitiin myös projektityöntekijän palkkaaminen.

Rahallisia investointeja luontokuvaalainaaamon perustamiseksi ovat:

- taideteoksille tarkoitettu taululista sekä siihen kuuluvat vaijerit
- teline tai kaluste, johon muut lainattavat valokuvat laitetaan
- medianäyttö, iPad-tablettitietokone tai digitaalinen valokuvakehys
- paperia ja mustetta selattavien valokuvaluetteloiden tulostamiseksi
- luontokuvaalainaaamon mainostamiskustannukset
- muovi/kangaskasseja sekä kuplamuovia taulujen kuljettamiseen lainauksen yhteydessä
- projektityöntekijän palkka esimerkiksi puoleksitoista – kahdeksi kuukaudeksi

Projektityöntekijän tehtäviin kuuluu selvittää valokuvaajien suostumus luontokuvien lainaamiseksi sekä tehdä tarvittavat sopimukset kirjallisesti. Projektityöntekijä luetteloii kokoelmaan tulevat valokuvat ja huolehtii niiden valmistelemisesta esimerkiksi laittamalla luettelointitarrat ja korvaushinnat valokuviiin. Hän myös huolehtii niiden valmistelun ja laittamisen medianäytölle, iPad:iin tai digitaaliseen valokuvankehykseen. Lisäksi hän tekee ja tulostaa selattavat valokuvaluettelot sekä osallistuu luontokuvainlainaamon mainostamiseen. Projektityöntekijä hankkii myös kuplamuovit valokuvien kuljettamista varten. Tässä kohdassa täytyy miettiä myös ekologisempi vaihtoehto kuplamuoville. Mainostamisen avuksi voisi suunnitella ja tehdä esimerkiksi julisteen. Yhteydenotto paikallislehtiin kuuluu mainontaan oleellisesti.

Luontokuvainlainaamisen aloittamiseksi tarvitaan myös henkilökunnan työtä, joka kuuluu kirjaston omaan rahoitusosuuteen. Lisäksi oman työn osuuteen kuuluu kaupungin kiinteistönhoidon tekemät kaapistojen purku- ja asennustyöt, jotka ovat välttämättömiä tilan luomiseksi ja luontokuvakokoelman esille saamiseksi. Myös mahdollisia matkakuluja voi tulla lisävalokuvien hankkimiseksi muualta kuin palvelukeskus Karhuntassusta. Kun luontokuvainlainaamo on saatu perustettua projektityöntekijän toimesta, kirjaston henkilökunta huolehtii toiminnasta jatkossa. Eniten aikaa ja vaivaa menee luontokuvainlainaamon mainostamiseen, mutta sekin hoituu samalla, kun mainostetaan muita kirjaston palveluja. Vierailu Pyhäjoen kirjaston taidelainaamossa osoitti, että myös luontokuvainlainaamon tehtävät on mahdollista hoitaa kohtuullisen helposti muiden töiden ohella.

Tämän opinnäytetyön puitteissa laadittiin hankerahahakemus yhdessä kirjastonjohtaja Ritva Niemeläisen kanssa ja haettiin ELY-keskukselta hankerahaa luontokuvainlainaamon perustamiseksi. Virallinen hankerahahakemus summineen löytyy liitteistä (LIITE 2).

4.5 Kysely luontovalokuvaajille

Tarkoituksena oli kysyä kaikkien kuudentoista valokuvaajan luvat heidän luontokuviansa lainaamiseksi Kuusamon kirjastossa. Tiedusteluista huolimatta valokuvaajien yhteystietoja ei ollut millään taholla saatavissa. Yhteystietojen itsenäinen selvittäminen osoittautui haastavaksi, koska valitut kuusitoista valokuvaajaa asuvat ympäri Suomea. Lisäksi kaikkien yhteystietojen selvitys olisi pitkittänyt opinnäytetyön tekemistä. Päätimme Kuusamon kirjastonjohtaja Niemeläisen kanssa ottaa yhteyttä vain niihin valokuvaajiin, jotka ovat lähtöisin Kuusamosta.

Näiden neljän valokuvaajan yhteystiedot löytyivät helposti, koska he olivat Niemeläiselle ennakkoon tuttuja. Heihin otettiin yhteyttä puhelimitse ja he kaikki suostuivat luontokuviansa lainaamiseen kirjastossa, mikäli luontokuvalainaamo toteutuu. Mielestäni tulos oli erittäin rohkaiseva ja voisi jo näidenkin vastausten perusteella olettaa, että suurin osa lopuista valokuvaajista myös suostuisi valokuviansa lainaamiseen. Luontokuvalainaamon myötä valokuvaajien tunnettavuus mahdollisesti lisääntyy, mikä voi vaikuttaa heidän uraansa positiivisesti ja edistävästi.

Loppujen kahdentoista valokuvaajan yhteystiedot täytyy selvittää siinä yhteydessä, jos kirjasto saa hankerahoitusta ja luontokuvalainaamon perustaminen voidaan aloittaa. Yhteystietojen selvitystä luontokuvalainaamon perustamisen yhteydessä puoltaa myös se, että kysyttäessä valokuvaajien suostumusta luontokuvien lainaamiseksi, voidaan samalla kysyä suostumus myös muille tarvittaville asioille. Nämä suostumusta vaativat asiat ovat luontokuvien esille laittaminen kirjaston näyttötauluun, valokuvaluetteloihin, esitteisiin sekä kirjaston internet-sivuille. Suostumusta kysytään myös valokuvaajien yhteystietojen antamisesta asiakkaalle siinä tapauksessa, mikäli asiakas olisi kiinnostunut ostamaan valokuvaajan valokuvia.

4.6 Luontokuvaalainaaamon imago matkailupitäjälle

Kulttuurin tuominen ja edistäminen pienillä paikkakunnilla on erityisen tärkeää, koska sen avulla voidaan osaltaan parantaa asukkaiden viihtyvyyttä ja jarruttaa poismuuttoa. Kukkasmäen esittämässä Åke E. Anderssonin ajatuksessa (2004, 33–34) todettiin, että taiteeseen ja kulttuuriin panostavat paikkakunnat ovat vetovoimaisempia ja niissä asukkaat pysyvät paremmin paikkakunnalla. Kukkasmäen itsensä mukaan kulttuuriin panostaminen parantaa kunnan imagoa ja siten kunnan on helpompi markkinoida itseään muille. (2004, 85–86)

Kuusamo on ollut vuosikymmenten ajan tunnettu ja suosittu matkailukohde, niin kesällä kuin talvellakin. Eräs vetovoimatekijä on Kuusamon puhdas luonto ja sen lukuisat luontokohteet, joita tullaan ihailemaan aina ulkomaita myöten. Matkailu onkin osa-alue, jonka eteen on tehty ja tullaan myös jatkossa tekemään paljon työtä. Kuusamon imago on siten syntynyt samanaikaisesti matkailun myötä, kun paikkakunnalla käyneet ihmiset ovat kertoneet kokemuksistaan luontokohteissa vieraillessaan. Kuusamon luonto on myös lukuisten luontovalokuvaajien suosikkikohteita Suomessa.

Kuusamon kirjasto tulee osaltaan panostamaan paikkakunnan kulttuuriin perustamalla luontokuvaalainaaamon tiloihinsa. Luontokuvaalainaaamo taas tulee osaltaan vahvistamaan Kuusamon kaupungin luontoimagoa. Luontokuvaalainaaamon myötä matkailijoiden käyntimäärä voi nousta sekä kirjastossa, että Kuusamon kaupungissa.

4.6.1 Luontokuvakokoelman markkinointi

Luontokuvaalainaaamon markkinointi ja mainostaminen on erityisen tärkeää varsinkin alussa, jotta se saadaan asukkaiden sekä matkailijoiden tietoisuuteen. Kirjaston tulee aktiivisesti tuoda esille luontokuvaalainaaamoja kirjastotiloissa esimerkiksi julisteiden, tiedotteiden ja luontokuvaesitteiden muodossa. Toisaalta

luontovalokuvien sijoituspaikka on jo itsessään sellainen, että kuvat eivät jää kirjaston kävijöiltä huomiotta. Varsinkin jos kirjastoon saadaan hankittua suunniteltu medianäyttö eli näyttötäulu.

Kirjastossa on selkeästi oltava esillä se, mikä luontokuvalainaamo on ja miten luontokuvia voi lainata. Kaikille ei varmasti taidelainaamoideakaan ole tuttu. Myös kirjastoautossa kannattaa mainostaa luontokuvalainaamo näkyvästi ja myös siellä lainattavat luontokuvat voivat olla esillä esimerkiksi esitteen muodossa. Aktiivinen mainostaminen kirjaston sivuilla internetissä ja sosiaalisessa mediassa, esimerkiksi Facebookissa, lisäävät luontokuvalainaamon tietoisuutta. Internetissä ja sosiaalisessa mediassa on helppo jatkossakin kertoa luontokuvalainaamon kuulumisia aina tasaisin väliajoin.

Yhteistyö paikallisten sanomalehtien kanssa luontokuvalainaamon mainostamiseksi on yksi tärkeimmistä mainoskanavista. Paikallislehdet ovat usein halukkaita myös tekemään juttuja paikkakunnalla aloitettavasta uudesta palvelumuodosta. Luontokuvalainaamon mainokset ja jutut kannattaa toimittaa myös esimerkiksi matkailijoille tarkoitettuihin ilmaisjakelulehtiin, joita Kuusamossa ilmestyy.

4.6.2 Yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa

Paikallisesti yhteistyötä voisi tehdä etenkin Nature Photo -tapahtuman kanssa. Nature Photo voisi mainostaa tapahtumassaan aikaisempien vuosiansa kilpailusatoa, jotka löytyvät kirjastosta ja vastaavasti kirjasto voisi mainostaa seuraavaa Nature Photo -tapahtumaa omissa tiloissaan. Yhteistyö olisi luontevaa, koska sekä luontokuvalainaamo että Nature Photo -tapahtuma hyödyntävät samoja valokuvia.

Muita tahoja, joiden kanssa voitaisiin tehdä yhteistyötä, ovat palvelukeskus Karhuntutkussa sijaitseva Hannu Hautalan luontokuvakeskus sekä Kuusamoon

hiljattain perustettu Luontokuva-akatemia. Hannu Hautala luontokuvakeskus ja kirjaston luontokuvainlainaamo hyötyisivät toisistaan, koska luontokuvakeskuksessa on laadukasta näyttelytoimintaa ja luontokuvainlainaamosta voi lainata laadukkaita luontokuvia ilmaiseksi kotiin asti. Koska kumpikin keskittyvät luontokuvaan, yhteistyön tekeminen kannattaisi. Luontokuva-akatemia on puolestaan perustettu luontokuvauksen kehittämiseksi ja luontokuvauksen tuotteistamiseksi. Luontokuva-akatemian perustajien visiona on tehdä Kuusamosta ”luontokuvauksen pääkaupunki”. (Matila, H. 2012). Koska luontokuvainlainaamo edistää ideaa samaan suuntaan, yhteistyökuvioita kannattaisi ehdottomasti miettiä. Luontokuva-akatemian kautta kirjasto voisi saada myös jatkossa valokuvia lainattavaksi, kun luontokuvainlainaamon kokoelman uudistaminen tulee ajankohtaiseksi.

Luontokuvien lainaamiseen olisi hyvä yhdistää esimerkiksi valokuvaajavierailut. Muutaman kerran vuodessa kirjastoon voisi tulla joku luontokuvaajista kertomaan omista valokuvistaan ja luontovalokuvaamisesta. Koska Kuusamossa on niin paljon luontokuvauksesta kiinnostuneita ja luontokuvausta harrastavia ihmisiä, heitä varmasti kiinnostaisi tulla kuuntelemaan kyseisiä esityksiä. Valokuvaajavierailu voisi toisinaan tapahtua myös päivällä, jolloin koululuokat voisivat osallistua vierailuun. Valokuvaajavierailu olisi samantyyppinen kuin kirjastossa tapahtuva kirjailijavierailu.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytteen tavoitteena oli saada aikaan luontokuvakokoelma ja selvitys siitä ketkä olisivat mahdollisia luontokuvainlainaamon asiakkaita. Työssä selvitettiin myös luontokuvien tekijänoikeudet, suunniteltiin luontokuvainlainaamoon tarvittavat tilat ja luontokuvainlainaamon resurssit. Lisäksi mietittiin luontokuvainlainaamon markkinointia ja yhteistyökumppaneita. Työn puitteissa laadittiin hankerahahakemus ja haettiin hankerahaa ELY-keskukselta.

Kasvio totesi, että museo voi olla muuttumaton, mutta kirjasto ei voi. Kuusamon kaupunginkirjasto on rohkeasti päättänyt ottaa mukaan uuden palvelumuodon, luontokuvien lainaamisen asiakkailleen. Luontokuvainlainaamo on suunnattu kaikenikäisille, yksittäisistä asiakkaista yhteisöille sekä alueella matkaileville. Se miten Kuusamon kirjaston nykyiset ja tulevat asiakkaat ottavat tämän uuden palvelun vastaan nähdään vasta sitten, kun uutta palvelua lähdetään tarjoamaan. Mutta näinhän on jokaisen uuden palvelun kohdalla. Tapahtumien ja teemapäivien yhdistämisellä luontokuvainlainaamotoimintaan saadaan aikaiseksi vaihtelua kirjaston toimintaan.

Jos verrataan valokuvien lainaamista esimerkiksi maalaustaiteen lainaamiseen, valokuvilla on eräs selkeä etu. Jos valokuva vahingoittuu lainaamisen seurauksena, uusi valokuva voidaan teetättää tilalle. Jos taas maalaus vahingoittuu, se on usein peruuttamatonta. Valokuvien etuna voidaan pitää myös sitä, että niiden korvaushinta ei ole niin korkea maalaustaiteeseen verrattuna. Nämä seikat eivät kuitenkaan kumoa tai vähennä valokuvien taiteellista arvoa. Myös valokuvat ovat valokuvaajan ottamia ”taideteoksia” ja ne ansaitsevat yhtä suuren arvostuksen kuin maalaustaide.

Neljän valokuvaajan suostumus lainata luontovalokuviaan Kuusamon kirjastossa voidaan nähdä kahdella tavalla. Kaikkien kuudentoista valokuvaajan luvat olisi ollut hyvä saada, mutta lupien jääminen vähäiseksi ei toisaalta haittaakaan. Neljältä valokuvaajalta luvat kysyttiin suullisesti ja mikäli luontokuvainlainaamotoiminta saadaan käynnistettyä, luvat täytyy kysyä vielä kaikilta valokuvaajilta uudelleen. Tuolloin sopimus tehdään kirjallisena ja se

sisältää luvan luontokuvien lainaamisesta että niiden esille laittamisesta esitteisiin, näyttötauluun ja kirjaston internet-sivuille.

Luontokuvien esillelaittaminen lainaustilaan hyvin näkyvästi tulee muuttamaan Kuusamon kirjaston tilojen ilmettä positiivisesti. Uudenlainen ja uudistunut ilme on usein tarpeellista varsinkin, jos kirjaston tilat ovat peräisin 1980-luvulta, kuten Kuusamon kirjastossa. Vaikka kirjastoilla on niukasti rahaa uudistuksiin, tilojen muuttaminen luontokuville edulliseksi ei tässä tapauksessa ole liian kallis investointi.

Luontokuvalainaamon toteuttamiseksi tarvittavat resurssit ovat kohtuulliset. Suhteellisen pienellä budjetilla saadaan aikaiseksi uusi palvelu Kuusamon kirjastoon. ELY-keskuksen myöntämän hankerahoituksen avulla moni uusi palvelu kirjastoissa on ollut mahdollista toteuttaa. Luontokuvalainaamon käynnistämiseksi on anottu hankerahaa. Hankerahan myöntäminen luontokuvalainaamoa varten tulee työllistämään kirjastoalan ammattilaisen muutamaksi kuukaudeksi. Pienellä paikkakunnalla työpaikat ovat harvassa, joten työllistyminen hankkeen kautta, vaikka lyhyeksikin aikaa, on merkittävää.

Kulttuuriin panostaminen on Kuusamon kirjastolta rohkea teko. Varsinkin kun taloudellisesti heikompina aikoina kulttuuripalveluista usein supistetaan. Kuten yleisten kirjastojen laatusuosituksessa todettiin, kokeilevat ja uudet palvelumuodot ovat laadukkaan kirjaston merkki. Kulttuuri sopii kirjastoihin hyvin senkin puolesta, että ilmaisena palveluna kulttuuri on kaikkien tasapuolisesti saatavilla. Mänttärin sanoin kirjastot tarjoavat tilaisuuden nähdyn ja kuullun sulattamiseen. Luontokuvalainaamon myötä Kuusamon kirjasto tarjoaa laadukkaan tavan nähdyn sulattamiseen.

Kirjastot eivät perinteisesti ole kovinkaan innokkaasti markkinoineet itseään ja palveluitaan. Nykyään markkinoinnin tärkeys tiedostetaan myös kirjastoissa. Pitäisi päästä eroon kirjaston ”itsestäänselvyys” leimasta. Aktiivinen mainostaminen on erityisen tärkeää uuden palvelun aloittamisen yhteydessä. Kuusamon kirjasto on hyvin käyttänyt hyödykseen paikallista sanomalehteä mainonnassaan. Olisi kuitenkin hyvä laajentaa mainostamista myös Kuusamossa ilmestyvään ilmaisjakelulehteen, matkailijoille tarjottaviin lehtiin sekä sosiaalisen median kanaviin.

Kuusamon kirjasto tekee yhteistyötä alueen muiden toimijoiden kanssa tällä hetkellä melko vähän. Luontokuvaalainamolle löytyy alueelta useita mahdollisia yhteistyökumppaneita ja tätä kannattaa hyödyntää. Nature Photo -tapahtuman kanssa voidaan toteuttaa yhdessä markkinointia ja yhteistyössä syntyy usein uusia ideoita, joita voidaan hyödyntää molempien toiminnassa. Yhteistyön tiivistäminen ja uusien yhteistyökuvioiden luominen on erittäin tärkeää juuri pienille paikkakunnille. Useilla pienillä paikkakunnilla väestö ikääntyy ja poismuutto on paikkakunnalle muuttoa suurempaa.

6 POHDINTA

Pohdin tässä luvussa opinnäytetyön aihetta, käytettyjä menetelmiä, työn tavoitteita ja niiden toteutumista.

Pidin luontokuvailaamoaihetta erittäin mielenkiintoisena saadessani aiheen ehdotuksen Kuusamon kaupunginkirjastolta. Työn tavoitteena oli saada aikaan luontokuvakokoelma ja tehdä selvitystyö luontokuvailaamon perustamista varten. Oli hienoa olla suunnittelemassa uudenlaista palvelua Kuusamon kaupunginkirjastolle. Tiesin myös, että aihe tulisi olemaan haastava. Perinteinen opinnäytetyöaihe, esimerkiksi kokoelman arviointi, olisi ollut helpompi ja selkeämpi tehdä. Lähtiessäni tekemään tätä työtä en ollut ollenkaan varma, mistä työn tekeminen pitäisi aloittaa ja miten aiheen voisi rajata.

Etsiessäni lähdemateriaalia työtä varten löysin onnekseni internetin avulla Pyhäjoen kirjaston taidelainaamon. Pyhäjoen kirjaston taidelainaamo toimi mainiona esimerkkinä luontokuvailaamolle, varsinkin sen ollessa ainoa kunnallinen kirjaston ylläpitämä taidelainaamo Suomessa. Pyhäjoen kirjaston taidelainaamo oli toiminut vuoden ajan tutustuessani siihen. Opinnäytetyön näkökulma olisi ollut varsin toisenlainen, mikäli Pyhäjoen kirjaston taidelainaamo ei olisi ollut olemassa. Tällöin luontokuvailaamon toimintojen miettiminen olisi pitänyt tehdä maksullisten taidelainaamojen toiminnan perusteella.

Menetelminä luontokuvakokoelman muodostamiseksi ja selvityksen tekemiseksi käytin vierailuja, henkilökohtaisia haastatteluja ja sähköposteja. Nämä menetelmät osoittautuivat hyväksi, joskin sähköpostitiedustelut etenivät välillä hitaasti. Haastatteluiden hyväksi puoleksi osoittautui se, että lisä- ja tarkentavia kysymyksiä pystyi tekemään haastattelun edetessä. Tämä todettiin myös Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran teoksessa.

Aloitin opinnäytetyön teon toukokuun lopussa 2012. Halusin aloittaa ajoissa, vaikka olisin voinut aloittaa opinnäytetyön tekemisen syksyllä. Kesällä pidin taukoa ja varsinaisen lähteisiin tutustumisen ja opinnäytetyön kirjoittamisen

aloitin elokuun alussa 2012. Suunnittelin, että marraskuussa 2012 opinnäytetyö olisi valmis ja saisin tutkintotodistuksen vuoden 2012 puolella. Työhön kului kuitenkin suunniteltua enemmän aikaa ja valmistuminen siirtyi vuoden 2013 puolelle.

Tämän työn tavoitteet saavutettiin onnistuneesti. Luontokuvakokoelma saatiin muodostettua ja kattava selvitys luontokuvailainaa varten tehtyä. Kirjastojen hankepäivään osallistuminen ja hankerahahakemuksen täyttäminen auttoi osaltaan hahmottamaan, mitkä kaikki asiat piti selvittää luontokuvailainaa varten. Luontokuvaajille suunniteltu kysely tehtiin ainoastaan neljälle kuvaajalle, vaikka tarkoitus oli tehdä kysely kaikille kuudelletoista valokuvaajalle. Nämä neljä valokuvaajaa antoivat luvan lainata valokuviaan Kuusamon kaupunginkirjastossa.

Jatkossa Kuusamon kaupunginkirjastossa voitaisiin selvittää, olisiko mahdollista teettää luontokuvista vaikkapa julisteita ja postikortteja pienimuotoisen myynnin aloittamiseksi. Heti alkuvaiheessa tätä ideaa ei ole tarkoitus käyttää. Tämän idean ottamista mukaan ehdotti kulttuuritoimenjohtaja Pekka Pirhonen. Kirjastojen ei ole tarkoitus olla tavarataloja, mutta jotkut kirjastot maailmalla myyvät asiakkailleen esimerkiksi kirjoja. Luontokuva-aiheisten tuotteiden myyminen sopisi Kuusamon kirjaston toimenkuvaan hyvin. Itselleni tuli idea Nature Photo -tapahtumaa varten. Tapahtumassa on monia laadukkaita valokuvaajien esityksiä, jotka voitaisiin tallentaa DVD levyille. Näitä tallenteita voitaisiin näyttää esimerkiksi koululaisille tai jopa lainata kirjastoissa.

Noin vuosi sitten Kuusamon kirjastossa tehtiin kysely asiakkaille, jonka tuloksena enemmistö asiakkaista toivoi kirjastoon kahvilaa. Mikäli se tulisi jonain päivänä kirjastoon, niin kahvilan ja luontokuvailainaan yhdistäminen olisi seuraava edistysaskel, josta olisi molempien toiminnalle hyötyä. Luontovalokuvat tulisivat kaikkien nähtäville ja kahvila saisi upeat puitteet. Osa taidelainaa sijaitsee nykyisin kahvilan yhteydessä ja siitä on todettu olevan molemminpuolista etua.

Kirjastojen on pysyttävä "ajassa mukana" uusien keinoin. Luontokuvailainaan toteuttamisen myötä tämä tulee toteutumaan Kuusamon kirjaston osalta erinomaisesti. Paikallisessa kuusamolaisessa lehdessä luontokuvailainaan

perustaminen uutisoitiin siten, että luontokuvien lainaus tullaan käynnistämään kirjastossa vuonna 2013. Tämä oli minulle henkilökohtaisesti eräs merkki onnistuneesta opinnäytetyöstä.

LÄHTEET

Haataja, M., kirjastovirkailija & Lahnaoja, H., kirjastonjohtaja & Luokkanen, M., kirjastosihteri Pyhäjoen kirjasto. 2012. Henkilöhaastattelut Pyhäjoen kirjastossa 27.8.2012. Tekijän hallussa.

Hankerekisterin määrittely. 2012. Hakupäivä 24.9.2012.
<http://hankkeet.kirjastot.fi/ohjeita/hankerekisterin-m%C3%A4%C3%A4rittely>.

Hautala, H. 2012. Hannu Hautalan luontokuvausopas. Jyväskylä: Docendo.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Kasvio, M. (toim.). 2010. Muistin paikat: Suomen museot ja kirjastot. Helsinki: Suomen rakennustaiteen museo.

Kirjastojen hankepäivä. 2012. Hakupäivä 9.10.2012. <http://www.elykeskus.fi/fi/ELYkeskukset/pohjoispohjanmaanely/Ajankohtaista/tapahtumat/Documents/Kirjastotoimen%20hanke%C3%A4iv%C3%A4%202012.pdf>.

Kirjastolaki 4.12.1998/904. Hakupäivä 6.8.2012.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980904>.

Koivula, E. 2010. Taidetta lainaan siinä kuin kirjojakin. Teoksessa T. Hautala-Hirvioja & S. Ylimartimo (toim.) NYT Lapin taiteilijaseura 20 vuotta. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus. 28–34

Kukkasmäki, T. 2004. Kulttuuritoiminnan käsikirja. [Kuopio]: Unipress.

Kukkonen, J., Vuorenmaa, T-J. & Hinkka, J. 1992. Valokuvan taide. Suomalainen valokuva 1842–1992. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Kummala-Mustonen, M., kirjastotoimentarkastaja, ELY–keskus. Hankekoulutus 19.9.2012. Tekijän hallussa.

Kuntien avainluvut, Kuusamo. Hakupäivä 3.9.2012.
<http://www.stat.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/305.html>.

Kuusamo Nature Photo. 2011. Esite. Oulu: Kalevaprint.

Kuusamo Nature Photo. 2012. Esite. Kuusamo: Koillismaan Kirjapaino.

Kuusamo Nature Photo XVII 2012. Hakupäivä 13.8.2012.
<http://www.kuusamo.fi/Resource.phx/sivut/sivut-kuusamo/naturephoto/index.htx>.

Kuusamon kaupunginkirjaston kokoelmat. 2012. Hakupäivä 26.9.2012.
<http://www.kuusamo.fi/Resource.phx/sivut/sivut-kuusamo/kirjasto/kokoelmat.htx>.

Kuusamon kaupunginkirjaston tiedonhankinta. 2012. Hakupäivä 26.9.2012.
<http://www.kuusamo.fi/Resource.phx/sivut/sivut-kuusamo/kirjasto/tiedonhankinta.htx>.

Kuusamon kirjaston historiaa. Hakupäivä 3.9.2012.
<http://www.kirjastovirma.net/kirjastot/kuusamo>.

Kuvastory.fi. 2012. Hakupäivä 9.10.2012.
<http://www.kuvastory.fi/index.php?cat=26&lang=fi&mstr=3>.

Lapin taiteilijaseura. 2012. Hakupäivä 14.8.2012.
<http://lapintaiteilijaseura.fi/taidelainaus/info/>.

Luokkanen, M., kulttuurisihteeri, Pyhäjoen kunta. Re: Tutustuminen ja haastattelu taidelainaamotoiminnasta. Sähköpostiviesti satu.koutaniemi@gmail.com 6.8.2012.

Luontokuvauskilpailun sarjat. 2012. Hakupäivä 13.8.2012.
<http://www.kuusamo.fi/Resource.phx/sivut/sivut-kuusamo/naturephoto/luontokuvaus.htx>.

Luontokuvauskilpailun säännöt. 2012. Hakupäivä 13.8.2012.
<http://www.kuusamo.fi/Resource.phx/sivut/sivut-kuusamo/naturephoto/saannot.htx>.

Matila, H. 2012. Silausta vaille valmista. Luontokuvausakatemia sai uudet tilat ja luolan kuvankäsittelyyn. Koillissanomat 26.9.2012, 6–7.

Mänttari, R. 2008. Alkuartikkeli teoksessa Kasvio M. (toim.) Muistin paikat: Suomen museot ja kirjastot. Helsinki: Suomen rakennustaiteen museo. 4

Nature Photon esiintyjät. 2012. Hakupäivä 13.8.2012.
<http://www.kuusamo.fi/Resource.phx/sivut/sivut-kuusamo/naturephoto/esiintyjat.htx>.

Pirhonen, P., kulttuuritoimenjohtaja, Kuusamon kaupunki. 2012. Henkilöhaastattelu 8. elokuuta 2012. Tekijän hallussa.

Pyhäjoen kirjaston taidelainaamo. 2012. Hakupäivä 20.8.2012.
<http://www.pyhajoki.fi/kirjasto/taidelainaamo>.

Taidelainaamot.fi. 2012a. Hakupäivä 14.8.2012
<http://www.taidelainaamot.fi/index.php/taidelainaamot>.

Taidelainaamot.fi. 2012b. Hakupäivä 15.8.2012
<http://www.taidelainaamot.fi/index.php/taidelainaus>.

Taidelainaamo. Wikipedia. 2010. Hakupäivä 14.8.2012.
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Artoteekki>.

Yleisten kirjastojen laatusuositus. 2010. Opetus- ja kulttuuriministeriön
julkaisuja. Hakupäivä 6.8.2012. 41
[http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/OKM20.pdf
?lang=fi](http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/OKM20.pdf?lang=fi).

LIITTEET

LIITE 1

Suostumus valokuvien käyttämisestä Kuusamon kaupunginkirjaston luontokuvalainaamossa

Sopijaosapuolet

Kuusamon kaupunginkirjaston edustaja: _____

Valokuvaaja: _____

Koskee valokuvia: _____

Suostun siihen, että valokuviani lainataan Kuusamon kaupunginkirjaston luontokuvalainaamossa?

Kyllä Ei

Valokuviani saa laittaa esille kirjaston näyttötauluun ja tulostettaviin luetteloihin sekä esitteisiin?

Kyllä Ei

Valokuviani saa laittaa esille kirjaston internet-sivuille? Kuviin laitetaan vesileima tai kuvan koko sivuilla on pieni, jotta väärinkäyttö / kopiointi ei ole mahdollista.

Kyllä Ei

Suostun siihen, että yhteystietoni saa antaa kirjaston asiakkaalle, jos asiakas on kiinnostunut ostamaan omaksi luontokuvalainaamossa olevan valokuvani?

Kyllä Ei

Luontokuvavalainaamo Kuusamon kirjastoon

(ELY-hanke)



Kuvan lähde: Kuusamon kaupunki, kuvaaja Paavo Hamunen

Kuusamon kaupunginkirjasto

Kirjaston osoite: PL 9, 93601 Kuusamo

Kirjaston puhelin: 040 860 8900

Kirjaston sähköposti: kirjasto@kuusamo.fi

ISIL-tunnus: FI-Kusma

Y-tunnus: 0186418-5

Vastuuhenkilön nimi: Ritva Niemeläinen

Puhelin: 040 516 2276

Sähköposti: ritva.niemelainen@kuusamo.fi

Hankkeen kuvaus:

Kuusamon kaupunginkirjasto aloittaa uutena palveluna luontokuvataulujen lainaamisen. Lainattavan kokoelman perustana tulee olemaan Kuusamossa järjestettävän luontokuvatapahtuman Nature Photon valmiiksi kehystetyt valokuvat. Nature Photo – tapahtuma on järjestetty jo 17 kertaa, joten aineistoa löytyy paljon. Tapahtuman jälkeen kehystetyt kuvat ovat kiertäneet näyttelyissä Metsähallituksen toimipisteissä, jonka jälkeen ne ovat jääneet varastolaatikoihin Kuusamon toimipisteeseen. Tavoitteena on saada korkeatasoiset luontovalokuvat uudelleen esille ja hyötykäyttöön. Metsähallitus on ollut halukas luovuttamaan taulut kirjastolle. Luontokuvien lainaaminen sopisi luontomatkailukaupunkina laajalti tunnetulle Kuusamolle erittäin hyvin. Kuusamossa toimii myös Hannu Hautala–luontokuvakeskus sekä juuri perustettu Luontokuva-akatemia. Luontokuvien lainaaminen olisi tiettävästi ainutlaatuista; yksikään taidelainaamo Suomessa ei ole erikoistunut luontokuvien lainaamiseen.

Luontokuvavalainaamon perustamiseksi on tekeillä kattava selvitystyö opinnäytetyönä Oulun ammattikorkeakoululle. Syksyn 2012 aikana valmistuvassa opinnäytetyössä selvitetään perustamista varten tarvittavia tietoja mm. tekijänoikeudet, tilat ja kalusteet, resurssit, kuvakokoelman luettelointi sekä markkinointi. Lainaaminen tulee tapahtumaan maksuttomasti kirjastokortilla. Valmis perusselvitys helpottaa ja nopeuttaa luontokuvavalainaamon perustamista.

Kirjastoon palkataan projektityöntekijä pariksi kuukaudeksi tekemään luontokuva-lainaamon aloittamiseksi vaaditut tehtävät. Suunniteltu kokoelma on n. 50 taulua. Projektityöntekijä sopii kuvaajien kanssa lainausoikeudesta, luettelee taulut kirjastojärjestelmään, suunnittelee ja valmistelee lainauskäytännöt, kokoelman esille panon kirjastossa ja kirjaston verkkosivuilla. Tauluille on myös hankittava sopivat kalusteet säilytystä ja esille panoa varten ja se vaatii jonkin verran asennustöitä kirjastossa.

Yhteistyökumppanit, työryhmä:

Kuusamon kulttuuritoimi, Metsähallitus, Satu Koutaniemi (tekee opinnäytteenä selvityksen hankkeen käynnistämisestä Oulun ammattikorkeaan).

Aiemmat hankkeet: Pyhjärven kirjaston taidelainaamo

Aloitus: 02/05/2013

Loppuu: 31/12/2014

Maakunta: Pohjois-Pohjanmaa

Kohdealue: Kunnat

Kohderyhmät: Käyttäjät, Ei käyttäjät

Rahoitus

Anomus:

Haettava avustus: € 9 250

Oma rahoitus: € 2 150

Muu avustus: € 0

Saatu muu avustus: € 0

Budjetti:

Budjetti euroissa yhteensä: € 11 400

Henkilöstökulut: € 7 500

Aineet, tarvikkeet, tavarat: € 3 500

Vuokrat: € 0

Palvelujen ostot: € 300

Matkakustannukset: € 100

Muut kustannukset: € 0

Tilastot:

Toteutuneet kustannukset:

Päätös

Lähtänyt To, 09/08/2012 - 16:09 käyttäjä KuusamonKirjasto